

Monumentnummer*: 516478

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 19 maart 2001
Kadaster deel/nr 82739/146

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Leeuwarden	Leeuwarden	Fryslân					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Koningsstraat	10			8911 KV	Leeuwarden		
Tweebaksmarkt	26			8911 KX	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	B				4374		

Omschrijving**

Inleiding

WINKELHUIS in 1881 waarschijnlijk ontworpen door Herman Rudolf Stoett in eenvoudig Neo-Classicisme met voor Leeuwarden karakteristieke afgeronde hoek.

In de tweede helft van de negentiende eeuw nam het verkeer per as in de binnenstad dusdanig toe dat vooral bij smalle straten een goed zicht op kruispunten door bouwkundige ingrepen bevorderd moest worden. Elders is dit doel veelal bereikt door bij verbouwingen voor te schrijven dat de hoeken afgesneden moesten worden. De gemeente Leeuwarden trachtte bij dergelijke hoekpanden, veelal winkelhuizen, zo veel mogelijk grond te verkrijgen of de verbouwing anderszins te subsidiëren om door het afronden van de scherpe hoeken het zicht te verbeteren en de passage te vergemakkelijken. In Leeuwarden zijn nog steeds veel van die kenmerkende afgeronde hoeken te vinden, zoals deze op de hoek van de smalle Koningsstraat en de Tweebaksmarkt aan een pand dat voor het jaar van de demping (1894) van de gracht tot stand is gekomen.

Architect Herman Rudolf Stoett (1838-1887) heeft een aantal van die panden met afgeronde hoeken op zijn naam staan, alle van een eenvoudige Neo-Classicistische uitmontering als bij dit pand. Tot het oeuvre wat van deze architect gedocumenteerd is, behoort dit

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

pand (nog) niet, maar het is op stilistische gronden vrij zeker aan hem toe te schrijven.

Omschrijving

EXTERIEUR: Smal en diep pand op een scheluw grondplan; het oostelijk gedeelte is drie en het westelijk gedeelte twee bouwlagen en een afgeknotte schildkap hoog. De oostgevel is één travee met de afgeronde, licht risalerende hoektravee breed, de noordgevel vier traveeën. Gepleisterde plint met keldervensters; de gevels van de eerste bouwlaag zijn geblokt gepleisterd, aan de bovenzijde afgesloten met een meervoudig geprofileerde lijst: een combinatie van een kroonlijst en een onderdorpelband voor de tweede bouwlaag. Overigens heeft het pand grauwbrown metselwerk. Gekorniste kroonlijst van pleister onder geprofileerde goot. Getoogd gesloten muuropeningen met T-vensters, op de tweede en derde laag met hanenkammen. Op de eerste bouwlaag stoep van drie treden, waarvan de hoogste van hardsteen. De geronde dubbele deur heeft lichten en een bovenlicht, voorts een klein (oost) en groot (noord) etalagevenster. In lager element achter hardstenen stoep deur met ijzeren rooster en bovenlicht. De schildkap met platte, gegroefde Friese pan, een klein dakvenster en op het lage element een eenvoudige kajuit.

INTERIEUR: Het interieur is op enkele voorzieningen voor modern wooncomfort na nog grotendeels in oorspronkelijke staat. Op begane grond heeft de winkel oorspronkelijke houten delen op de wanden, vensteromlijstingen, stucplafond met vlakke rand en middenornament van gekruld loofwerk. In het achtervertrek zijn wanden en plafond vlak afgestuct. In de kelder over de volle diepte is een tussenwand gedeeltelijk weggehaald. Het daar zichtbare baksteenmateriaal is aanzienlijk ouder dan het pand. De kelder wordt verlicht door lage, brede vensters. In de binnenhoek van het voorste gedeelte de moet van een schouwtje met een silhouet van klauwstukken. In de binnenhoek van het achterste gedeelte een flinke, met witjes betegelde schouw met mantel. De wanden zijn eveneens betegeld geweest, maar daar resteert niet veel van. De estrikken vloer is deels beschadigd.

Op de eerste verdieping in het achterhuis een moderne keuken met toilet; in het hoofdvolume kamers met geprofileerd omlijste smalle suitedeuren met blank glas-in-lood. In binnenhoeken zwart marmeren schouwen met gestucte mantels met kroonlijsten. Gestucte plafonds met rand van gecombineerde koord- en bladerenlijstjes en middenornament van acanthus-krulwerk. Omlijste vensters en paneeluur. Op de tweede verdieping hoeksalon in eenzelfde aankleding, andere twee vertrekken als keuken en slaapkamer ingericht.

WAARDERING

Winkelpand van algemeen cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege

- de voor Leeuwarden kenmerkende afgeronde hoek als middel tot verbetering van het zicht en de passage voor het verkeer;
- de gaafheid van de onderkelderde winkel met bovenwoning(en);
- de gave, doch eenvoudige Neo-Classicistische stijl waarin het pand zowel uit- als inwendig verkeert;
- de kenmerkende hoekoplossing in verband met de ligging op de hoek van een smalle straat.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Werk-woonhuis
Winkel (G)

Functie

Winkelwoning
Winkel (G2)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument